

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ОЛЕСЯ ГОНЧАРА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Сергій ОКОВИТИЙ
« 30 » _____ 2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з наукової роботи

Олег МАРЕНКОВ
« 30 » _____ 05 _____ 2025 р.

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

для здобуття ступеня доктора філософії
на основі освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
за спеціальністю **В 11 Філологія**
освітньо-наукова програма **Філологія**

Розглянуто на засіданні вченої ради
факультету української й іноземної філології
та мистецтвознавства
від «29» квітня 2025 р.; протокол № 10

Голова вченої ради 38- (Ірина ПОПОВА)

Дніпро-2025

Програма додаткового вступного випробування для конкурсного відбору вступників до аспірантури для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії (PhD) за спеціальністю **В 11 Філологія** (на основі освітнього ступеня магістра, освітньо-кваліфікаційного ступеня спеціаліста). Дніпро: ДНУ, 2025. 33 с.

Розробники:

Попова І. С., доктор філологічних наук, професор, гарант освітньої програми, керівник проєктної групи, декан факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства; Анісімова А. І., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської філології;

Голікова Н. С., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови; Гусев В. А., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури; Кіркоська І. С. доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри романо-германської філології;

Кропивко І. В., доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри української літератури;

Левченко О. В., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури;

Ліпіна В. І., доктор філологічних наук, професор, зав. кафедри порівняльної філології східних та англослов'янських країн;

Панченко О. І., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри перекладу та лінгвістичної підготовки іноземців;

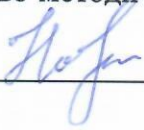
Пічугіна Т. Є., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри зарубіжної літератури;

Потніцева Т. М., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри зарубіжної літератури;

Родний О. В., доктор філософських наук, професор, професор кафедри загального мовознавства та слов'янознавства.

Програма додаткового вступного випробування ухвалена:

на засіданні науково-методичної ради ФУІФМ (протокол № 8 від «25» квітня 2025 р.)

Голова НМРФ (Ольга НОВІКОВА)

на засіданні вченої ради ФУІФМ (протокол № 10 від «29» квітня 2025 р.)

Голова вченої ради ФУІФМ (Ірина ПОПОВА)

Гарант освітньо-наукової програми Філологія Наталія ДЬЯЧОК

Вступні випробування проводяться за рішенням екзаменаційної комісії за білетами. Для підготовки відповіді використовують екзаменаційні листки, що зберігаються в особовій справі вступника.

З програмами вступних випробувань, переліком питань, порядком проведення вступних випробувань зі спеціальності **В 11 Філологія** вступники мають змогу ознайомитися на офіційному сайті ДНУ.

Рівень знань вступників оцінює екзаменаційна комісія за стобальною системою. Результати проведення вступного випробування оформлюють протоколом, у якому фіксують екзаменаційні питання. На кожного вступника ведуть окремий протокол.

Протоколи прийому вступних випробувань після затвердження зберігають в особовій справі вступника.

Інструкція

1. На виконання завдань білету відведено 120 хвилин.
2. Білет складається з 50 тестових завдань, зміст яких стає відомим вступникові лише після їх отримання.
3. Питання сформульовано у такий спосіб, щоби у вступника була змога обрати одну правильну відповідь з трьох або чотирьох запропонованих.

Критерії оцінки відповідей

Максимальна кількість балів за виконання завдань – 200.

Мінімальна конкурсна кількість балів за виконання завдань (прохідний бал) – 100.

Оцінка за відповідь на кожне питання має одне з двох значень:
максимальне значення – 4 бали – у разі правильної відповіді;
мінімального значення – 0 балів – у разі неправильної відповіді.

НАУКОВИЙ ВИБІР: УКРАЇНСЬКА МОВА

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. Методологія та організація наукових досліджень.

Методологія і методика наукової діяльності. Методологія науки: функції, види, підходи. Наукова інформація: основні джерела й типи. Методика наукового дослідження. Типологія методів. Методи аналізу наукової інформації: історія розвитку, сучасний стан, сфери застосування. Бібліометрія: визначення, методика, сфери застосування. Наукометрія: основні напрями досліджень. Інформетрія і процеси інформаційного пошуку. Вебометрія і дослідження Інтернету як джерела наукової інформації. Сучасні методи лінгвістичного аналізу. Гіпотетико-дедуктивний метод. Метод опозиції. Дистрибутивний аналіз. Трансформаційний аналіз. Валентний аналіз. Контекстологічний аналіз. Компонентний аналіз. Спеціальнонаукові методи дослідження мови. Описовий метод. Порівняльно-історичний метод у мовознавстві. Метод лінгвістичної географії (ареальний). Контрастивний (зіставний) метод і його особливості. Описовий метод лінгвістичного аналізу. Порівняльно-історичний (компаративний) метод лінгвістичного аналізу. Загальнонаукові методи дослідження: Індукція. Дедукція. Гіпотеза. Аналіз. Синтез. Прикладна та комп'ютерна лінгвістика: сучасні пріоритети. Прикладна лінгвістика в Україні: суть та основні завдання. Зарубіжна традиція прикладної лінгвістики. Комп'ютерна лінгвістика: основні завдання і сфера застосування. Контент-аналіз як кількісно-якісний метод аналізу комунікації: історія та основні визначення. Етапи розвитку контент-аналізу. Основні визначення контент-аналізу. Психолінгвістичні методи дослідження мови. Асоціативні експерименти. Застосування математичних методів у мовознавстві.

2. Проблеми сучасної граматики як науки.

Грамматика як наука. Різновиди граматик залежно від опису: наукова (теоретична, порівняльно-історична, зіставна), описова, нормативна, шкільна. Основні теоретичні поняття граматики: граматична одиниця, граматичне значення, граматична категорія, граматична форма. Проблеми класифікації частин мови. Принципи виділення частин мови. Традиційна (десятикомпонентна) і сучасна (п'ятикомпонентна) класифікації частин мови. Іменник: проблемні питання. Іменник як центральна частина мови. Семантична характеристика іменника. Морфологічні категорії іменника та їх ієрархія. Проблема займенникових слів. Дієслово як центральна частина мови. Питання про обсяг дієслівної лексики. Дієслівні роди як морфолого-словотвірні категорії. Морфолого-словотвірно-синтаксична категорія стану дієслів. Сучасний погляд на слова категорії стану як предикативні прислівники. Трактатування модальних слів як модальних прислівників. Службові слова-морфеми. Визначення статусу прийменника, сполучника, частки. Грамматична спеціалізація зв'язкового елемента у складі предиката. Слова-речення: вигуки, звуконаслідувальні слова. Чинники, які зумовлюють наявність проблемних питань у синтаксисі. Феномен мовної асиметрії як одна з передумов перехідних процесів у мові: асиметрія системи; асиметрія структури; функціональна асиметрія, лінгвістичне поняття конверсії. Семантичного синтаксис: семантична структура речення, її основу складають предикат і зумовлені його валентністю (валентним зв'язком) непередикатні знаки (аргументи). Семантико-синтаксичні відношення, у яких перебувають предикат і його аргументні синтаксеми, якісно окреслюються функціями аргументів, які, в свою чергу, спричинені семантико-синтаксичною природою предиката як центрального компонента в ієрархічній системі речення.

3. Гендерна лінгвістика.

Предмет, об'єкт та основні завдання гендерної лінгвістики. Біологічні, психологічні та соціокультурні чинники гендеру. Різноманітність методологічних підходів до вивчення

гендеру. Гендер і статі. Гендерна ідентифікація. Поділ мови за ознакою статі. Гендерна лінгвістика й лінгвістична гендерологія. Історія розвитку гендерних досліджень. Історія фемінізму. Феміністична лінгвістика. Проблеми жіночої емансипації. Мовні стереотипи та гендерна асиметрія. Гендерні ознаки мовної картини світу. Дихотомія чоловіче / жіноче. Основні риси жіночого мовлення. Основні риси чоловічого мовлення. Гендерні особливості комунікації. Особливості формування національного характеру українок та українців. Сценарії мовної поведінки чоловіків і жінок. Невербальне спілкування. Мовний сексизм та його вияви. Шляхи подолання мовного сексизму. Гендерні ознаки в українських художніх творах. Роль засобів масової інформації (ЗМІ) та реклами у формуванні гендерно обізнаного світогляду. Гендерна лінгвістика в політичному та інтернет-дискурсі.

4. Українська лінгвокультурологія.

Вивчення пограничних сфер мовознавства й культури як специфічних семіотичних систем. Мова як найважливіша етнічна ознака. Зв'язок мови з національною психологією. Мова етносу як соціальний символ нації. Лінгвокультурологічні проблеми полілінгвального суспільства. Етнічні аспекти мовної політики. Мова й суспільно-економічний устрій. Національна мова як виразник національної культури. Форми існування мови як об'єкт лінгвокультурологічних досліджень. Прамова й пракультура. Етнолінгвістична карта світу. Національно-культурні мовні компоненти. Слова-символи. Семантичні поля (термінів спорідненості, лексики обробки землі, номени житла тощо) на позначення матеріальної і духовної культури. Слова-архетипи в українській культурі. Національно-культурні цінності в мові. Поняття мовно-оцінної діяльності. Аксиологічні цінності українців. Концепт як базове поняття лінгвокультурології. Концептуальна модель (картина) світу, форми її вираження. Лінгвосеміотична характеристика особливостей сакральних найменувань у вітчизняній культурі. Мовна й концептуальна картини світу. Кореляція концептуальної й мовної картини світу. Концептосфера сучасного українця.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Методологія та організація наукових досліджень.

Поняття, зміст і функції науки як сфери людської діяльності. Лінгвістика як наука. Завдання лінгвістики, її зв'язок з іншими науками. Методологія науки: функції, види, підходи. Наукова інформація: основні джерела й типи. Методика наукового дослідження. Типологія методів. Методи аналізу наукової інформації: історія розвитку, сучасний стан, сфери застосування. Бібліометрія: визначення, методика, сфери застосування. Наукометрія: основні напрями досліджен. Інформетрія і процеси інформаційного пошуку. Вебометрія і дослідження Інтернету як джерела наукової інформації. Гіпотетико-дедуктивний метод. Метод опозиції. Дистрибутивний аналіз. Трансформаційний аналіз. Валентний аналіз. Контекстологічний аналіз. Компонентний аналіз. Метод лінгвістичної географії (ареальний). Контрастивний (зіставний) метод і його особливості. Описовий метод лінгвістичного аналізу.

2. Проблеми сучасної граматики як науки.

Різновиди граматики залежно від опису. Основні поняття граматики. Принципи виділення частин мови. Сучасні класифікації частин мови. Іменник як центральна частина мови. Семантична характеристика іменника. Морфологічні категорії іменника. Питання про обсяг дієслівної лексики. Видові протиставлення в системі дієслів. Дієслівні роди як морфолого-словотвірні категорії. Морфолого-словотвірно-синтаксична категорія стану дієслів. Сучасний погляд на слова категорії стану як предикативні прислівники. Погляди вчених на модальні слова. Визначення статусу прийменника. Сполучники як окремий тип слів-морфем. Проблема лінгвістичного статусу часток. Граматична спеціалізація

зв'язкового елемента у складі предиката. Слова-речення (вигуки і звуконаслідувальні слова). Взаємопереходи в системі мовних одиниць як різновид конверсії в мові. Система синтаксичних одиниць. Типологія синтаксичних зв'язків. Актуальні проблеми аналізу синтаксичних категорій. Класифікація речень у сучасній українській мові. Нове вчення про другорядні члени речення: детермінант, дуплексив. Проблема односкладного речення у сучасній лінгвістиці. Типи неповних речень. Синтаксис ускладненого речення. Граматична природа речень з кількома присудками. Смислові відношення між частинами складносурядного речення. Семантико-структурний аспект аналізу складнопідрядних речень. Семантико-синтаксичний аспект аналізу безсполучникових речень. Текст та його основні категорії. Семантико-синтаксична структура тексту.

3. Гендерна лінгвістика.

Проблематика гендерної лінгвістики як науки. Гендер і стать. Гендерна ідентифікація. Періоди розвитку гендерних досліджень. Загальна характеристика. Феміністська лінгвістика. Р. Лакофф «Мова і місце жінки». Загальна характеристика філософських витоків гендерної теорії. Методологія гендерних лінгвістичних досліджень. Пояснення андроцентричності мови. Чоловіча мовна картина світу. Жіноча мовна картина світу. Гендерні особливості комунікації. Поняття «стереотип», «гендерний стереотип». Гендерні стереотипи у фразеології. Гендерна асиметрія мови. Світовий досвід подолання мовного сексизму. Гендерні стереотипи та гендерна асиметрія мови в художніх творах. Гендерні стереотипи в мові засобів масової інформації. Гендерні стереотипи в мові реклами. Мовний сексизм у дискурсі інтернет-форумів. Гендерні стереотипи в політичному дискурсі. Мовний сексизм у текстах офіційно-ділових документів.

4. Українська лінгвокультурологія.

Лінгвокультурологія як наука. Історія виникнення лінгвокультурології. Теоретичне підґрунтя лінгвокультурології. Базові поняття лінгвокультурології. Мова та культура. Взаємозв'язок мови та культури. Мовна особистість і лінгвокультурний типаж. Лінгвокультурологічний аналіз мовних сутностей. Фразеологія та мовні фігури в системі лінгвокультурних засобів. Лінгвокультуреми, символи та архетипи в національній культурі. Ментефакти, концепти та константи в аспекті лінгвокультурології. Стереотипи та прецедентні феномени як лінгвокультурні явища. Основи теорії міжкультурної комунікації. Національно-культурна специфіка комунікації. Особливості міжкультурної комунікації. Принципи та механізми взаємодії з чужою культурою.

3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Методологія та організація наукових досліджень.

Семотюк О.Л. Сучасні технології лінгвістичних досліджень: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2011. 152 с.

Бірта Г. О., Бургу Ю. Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 142 с.

Єнчева Г. Г. Основи наукової діяльності: конспект лекцій. Київ: Видавництво Київського національного авіаційного університету, 2016. 162 с.

Шепель Ю. О. Основи наукових досліджень у лінгвістиці: навчально-методичний посібник. Дніпро: ДНУ імені Олеся Гончара, 2018. 40 с.

Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посібник для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Добронравова І. С., Руденко О. В., Сидоренко Л. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. Київ: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

2. Проблеми сучасної граматики як науки.

Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови. Київ: Пульсари, 2004. 400 с.

Грамаіічній прости́р сучасної лінгвоукраїністики. Катерині Григорівні Городенській. Київ: ВД Дмитра Бураго, 2019. 436 с.

Загнітко А.П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. Донецьк: ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. 992 с.

Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: Напрями та проблеми.. Полтава: Довкілля-Київ, 2008. 712 с.

Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. 752 с.

Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести. Львів: Світ, 2005. 304с.

Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис: Монографія. Донецьк: ДОННУ, 2001. 662с.

Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2006. С. 301–316.

Олійник О. Б., Шинкарук В. Д., Гребницький Г.М. Граматики української мови. Київ: Кондор, 2008. 544с.

Попова І. С. Синтаксис складного речення та тексту (на матеріалі «Щоденників» Олеса Гончара): курс лекцій. Дніпро : ЛПРА, 2019. 236 с.

Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови. Київ: Академія, 2004. 406 с.

3. Гендерна лінгвістика.

Гендер для медій: підручник з гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / за ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Київ: Критика, 2014. 219 с.

Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика. Харків–Дрогобич, 2014. 470 с.

Говорун Т., Кікінежді О. Стать та сексуальність: психологічний ракурс. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1999. 384 с.

Основи теорії гендеру. Навчальний посібник. К.: «К.І.С.», 2004. 536 с.

Ставицька Л. О. Гендер: мова, свідомість, комунікація. Київ: КММ, 2015. 440 с.

Ткалич М.Г. Гендерна психологія. Київ: Академвидав, 2011. 248 с.

Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації. Київ: ВЦ «Академія», 2010. 312 с.

4. Українська лінгвокультурологія.

Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ: Довіра, 2006. 703 с.

Кононенко В. І. Українська лінгвокультурологія. Київ: Вища школа, 2008. 327 с.

Манакін В. М. Мова і міжкультурна комунікація. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 288 с.

Прадід Ю. Ф. Національно-культурні особливості українських і російських фразеологічних одиниць Режим доступу: http://elib.crimea.edu/index.php?option=com_content&task=view&id=43.

Савченко Л. В. Феномен етнокодів духовної культури у фразеології української мови: етимологічний та етнолінгвістичний аспекти. Сімферополь: Доля, 2013. С. 74–93.

Словник символів культури України / за загальною редакцією В. П. Коцура, О. І. Потапенка, М. К. Дмитренка, В. В. Куйбіди. 3-е видання. Київ: Міленіум, 2005. 352 с.

Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації. Черкаси: Видавництво Чабаненко Ю. А., 2011. 350 с.

НАУКОВИЙ ВИБІР: УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. Теоретико-методологічні основи сучасного літературознавства

Основні літературознавчі методології XX–XXI сторіч. Структуралізм. Поняття структури, центру, функції, бінарних опозицій. Постструктуралізм. Децентралізація літературного тексту. Автор-функція. Деконструктивізм. Літературний твір як поле гри. Рецептивна естетика. Віртуальний світ художнього твору. Роль читача у формуванні смислу літературного твору. Інтерпретація і рецепція. Поняття рецептивної стратегії. Горизонт тексту і горизонт читача. Феміністична критика і гендерні студії. Жінка в літературі як автор і як читач. Біологічний, лінгвістичний, психоаналітичний і культурний аспекти. Наратологія. Авторська і нараторська перспективи комунікації. Поняття текстуральної стратегії. Види наратора, типи оповіді, поняття лінійного й нелінійного наративів. Постколоніальні студії в Україні. Інтерпретація текстів в аспекті розбудови національної самокритики, проблеми виховання національної самосвідомості, визначення рис української ментальності, розвінчування й дешифрування літературних міфів. Літературознавча антропологія. Співвідношення понять «антропологія літератури» і «літературознавча антропологія». Теорія художніх світів у когнітивній літературознавчій антропології. Екокритика як відображення нелінійної парадигми розгляду літератури. Література як культурна екологія. Культурно-критичний (критика владних проявів), імагінаційний (увага до маргінальних елементів) та реінтеграційний (пошук гармонії) аспекти екокритики.

2. Давня та нова українська література

Творча спадщина Григорія Сковороди як зразок літератури високого бароко. Біографія та історія її дослідження. Збірка «Сад божественних пісень»: поетикальні особливості.

Основні віхи життя та творчості Т. Шевченка. Періодизація його творчості. Характер інтерпретації української історії. Поетикальна специфіка громадянсько-політичної поезії Т. Шевченка, її націєсофський зміст. Основні мотиви політичної поезії митця, засоби їхнього художнього вираження. Образ-символ великого льоху як вираження ідеї збереження національної самості. Філософська та літературознавча рецепція творчості Т. Шевченка (Г. Грабович, І. Дзюба, М. Жулинський, В. Шевчук та ін.)

Симбіоз романтичного та реалістичного в романі П. Куліша «Чорна рада», історія написання твору. Жанр історичного роману-хроніки. Вплив англійського романтизму. Авторська інтерпретація вітчизняної історії: від козакофільства до історичної об'єктивності. Образ козацтва та версія української історії II пол. XVII ст. у романі П. Куліша та його позиція як історика й мислителя.

Філософські поеми І. Франка: тематика, проблематика, жанрова різноманітність («Іван Вишенський», «Мойсей»). Особливості композиції, функція символів у поемі «Іван Вишенський». Сюжетно-композиційні особливості, проблематика, функція біблійного сюжету, новаторство в опрацюванні біблійного матеріалу, специфіка конфлікту, актуальність проблематики в поемі «Мойсей».

3. Модернізм зламу XIX–XX ст. в українській літературі

Зародження модернізму. Визначення поняття «модернізм». Загальна характеристика модернізму. Визначальні риси українського модернізму. Символізм як найперший вияв модернізму в Україні. Імпресіонізм, експресіонізм. Розвиток модерністичних тенденцій в українській драматургії к. XIX – поч. XX ст.

Новаторський характер драматургії Лесі Українки: специфіка проблематики й конфлікту, системи характерів; інтертекстуальність, філософічність. Проблема колоніальності України в художньому трактуванні Лесі Українки. Тема християнства у творчості письменниці.

Специфіка прози М. Коцюбинського: жанрова своєрідність, стильові пошуки митця, імпресіонізм як мистецький напрям, плернерність зображення, композиція творів, засоби психологізму у творенні образів героїв, ліризація оповіді, зіткнення полярних оцінок у свідомості одного персонажа.

Специфіка прози В. Стефаника: своєрідність композиції, емоційне та ідейне навантаження образів-символів у його малій прозі. Експресіоністичні тенденції в прозі В. Стефаника. Специфіка художньої манери О. Турянського, ідейно-тематичний план автобіографічної повісті «Поза межами болю». Своєрідність осмислення теми війни в експресіоністичній прозі.

Неоромантична тональність прози О. Кобилянської. Засоби психологічного зображення героїнь її творів у зв'язку з емансипаційними ідеями зламу століть. Музика як засіб психологічної характеристики в новелі «Меланхолійний вальс». Інтерпретація ніцшеанської концепції надлюдини в повісті «Царівна» О. Кобилянської. Етапи еволюції світогляду мисткині.

Характеристика прози В. Винниченка: теми, жанри, особливості стилю, засоби психологічного зображення. Новаторство проблематики, новий тип героя, концепція «чесності з собою» та її еволюція в романі «Записки Кирпатого Мефістофеля». Драматургія В. Винниченка: модерністичні засади, тип жінки, проблема чесності з собою, ідея конкордизму, опозиція життя–мистецтво.

4. Українська література 1920–1930-х. «Розстріляне Відродження»

Літературна боротьба 20-х років ХХ ст.: літературні організації, їхні програми й художня діяльність; літературна дискусія, роль Миколи Хвильового в її розгорненні; вплив більшовицької ідеології на літературу. Драматургія 1920–1930-х років. Творчість М. Куліша: новаторство, специфіка відображення дійсності.

Кларнетизм П. Тичини: збірка поезій «Сонячні кларнети». Відтворення трагізму доби в поезіях П. Тичини 1917–1922 рр. (зб. «Замість сонетів і октав»). Символ і реалії в поемі «Золотий гомін» П. Тичини. Рецепція творчого шляху П. Тичини як «голгофи» за часів сталінізму в інтерпретації В. Стуса.

Життєтворчість М. Хвильового крізь призму опозиції *митець і влада*. Мотив матеревбивства в новелістиці Миколи Хвильового («Я (романтика)», «Мати»). Проблема «зайвих людей» у прозі письменника.

Неоромантична творчість Ю. Яновського: загальна характеристика в аспекті модернізму. Одеський кінороман Ю. Яновського «Майстер корабля» (новаторство стилю, кінематографічність, колажність наративу, хронотопу, інтермедіальність, авторська філософія культури, реальна основа тексту роману).

5. Українська література як форма опору радянській ідеології. Прорив шістдесятництва

Гуманістичний і національний пафос повоєнної прози О. Довженка. Специфіка творення образу України в кіноповісті «Україна в огні»: жанрово-стильові ознаки, тема роду, національні типи. Специфіка апеляції до історії України, національної пам'яті.

Творча постать О. Гончара. Тема війни в його прозі: динаміка її художнього осмислення. Авторська інтерпретація теми щастя, почуття кохання, своєрідність художнього вираження: триптих О. Гончара про кохання («Модри Камень», «За мить щастя», «Плацдарм»). Образ собору як втілення духовності народу в романі «Собор», полеміка навколо нього.

Образ Софії Київської в романі «Диво» П. Загребельного: специфіка художнього розкриття змісту образу, опозиція візантійства й українського начала в будівництві собору. Специфіка рецепції теми минулого, проблема збереження культури. Специфіка відображення національного характеру.

Характер розвитку української літератури зарубіжжя в 1940–1950-х роках. Естетична й ідеологічна програма МУРу. Творчість І. Багряного: специфіка осмислення тоталітарного досвіду, тип героя, інтегрованість його прози в національну культурну традицію.

Поезія Є. Маланюка: основні теми, мотиви. Специфіка інтерпретації поразки української державності. Засоби творення образу України.

Шістдесятництво як літературне явище постсталінського періоду. Естетична програма шістдесятників. Своєрідність вираження концепції людини і світу в поезії В. Симоненка («Можна», «Люди – прекрасні», «Світ який – мереживо казкове», «Перший», «Піч», «Дід умер», «Баба Онися», «Україні», «Скільки в тебе очей»), образ матері («Матері», «Скільки б не судилося страждати», «Лебеді материнства»). Світ у поетичній свідомості М. Вінграновського («Червоною задуманою лінією», «Сама собою річка ця тече», «Ластівка біля вікна», «Привіт тобі, ріко моєї долі», «Останній міст проплив у даліні» («Український прелюд»), «Київ», «Що робить сонце уночі», «Ні! Цей народ із крові і землі»). Поезія Ліни Костенко: «І засміялась провесінь...», «Пастораль XX ст.», «Мій перший вірш, написаний в окопі...», «Світлий сонет», «Умирають майстри», «Очима ти сказав мені: люблю...», «Осінній день». Творчий шлях І. Драча від поеми-феєрії «Ніж у сонці», «Балад буднів» до «Чорнобильської мадонни». Образ сонця, «космізм» у ліриці І. Драча («Крила», «Балада про соняшник», «Не будьте самовбивцями», «Протуберанці серця», «Сонячний етюд»). Відчуття трагічного та засоби його вираження в поемі «Чорнобильська Мадонна» І. Драча.

Проблема історичної пам'яті, інтерпретація образу легендарної поетки Марусі Чурай в однойменному романі Л. Костенко.

Концепція людини в новелах Гр. Тютюнника («Дивак», «Оддавали Катрю», «Смерть кавалера», «Три зозулі з поклоном», «Три плачі над Степаном»). Жанрова й стильова специфіка його новел, засоби психологічного зображення.

6. Сучасна українська література

Розвиток феміністичної критики в українській літературі 90-х рр. XX ст. – поч. XXI ст. (С. Павличко, Н. Зборовська, В. Агеєва). Вираження жіночої суб'єктивності, її художня інтерпретація у вітчизняній прозі 1990-х.

Неореалізм у сучасній українській прозі. Тематика й проблематика творів М. Матіос. Необароковий проект прози Вал. Шевчука. Поєднання екзистенційного й барокового в повісті «Жінка-змія» В. Шевчука.

Постмодерністські тенденції в українській літературі кінця 1980–1990-х. Типологія постмодерністських течій, літературознавча реакція на постмодерністські зрушення. Особливості карнавальності в постмодерністській прозі. Карнавалізація світу в трилогії Ю. Андруховича («Рекреації», «Московіада», «Перверзія»). Загальні тенденції розвитку новітньої української лірики.

Формальні експерименти як засіб творчого самовираження поетів сучасності.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Теоретико-методологічні основи сучасного літературознавства

Структуралізм як літературознавча школа.

Постструктуралізм як літературознавча школа і деконструкція.

Рецептивна естетика як літературознавча школа.

Феміністична критика і гендерні студії.

Теорія наративу та наратологія як літературознавча методологія.

Постколоніальні студії в сучасному українському літературознавстві: здобутки й перспективи.

Літературознавча антропологія.

Екокритика та її перспективи в сучасному літературознавстві.

2. Давня та нова українська література

«Сад божественних пісень» Г.Сковороди: своєрідність вияву ліричного «я».

Творчість Т.Шевченка в оцінці філософів і літературознавців ХХІ ст.

Політична поезія Т.Шевченка («Сон», «Кавказ», послання «І мертвим, і живим....»): ідейно-тематична спрямованість, характер художнього вираження політичної позиції.

Націєсофський смисл поеми-містерії «Великий льох» Т.Шевченка.

Візія української історії в романі П. Куліша «Чорна рада».

Художня специфіка поем «Мойсей» та «Іван Вишенський» І.Франка.

3. Модернізм зламу ХІХ – ХХ ст. в українській літературі

Драматичні поеми «Оргія», «Кассандра», «Бояриня» Лесі Українки: проблема колоніальної наруги та художній план її розв'язання.

«Одержима» Лесі Українки: альтернативна філософія віри й любові.

Імпресіоністична новелістика М. Коцюбинського («Intermezzo», «На камені», «Цвіт яблуні»).

Експресіонізм в українській літературі (В. Стефаник «Новина», «Камінний хрест», «Діточа пригода»; О. Турянський «Поза межами болю»).

Проза О. Кобилянської («Царівна», «Меланхолійний вальс») як «енциклопедія жіночої душі» (С. Павличко).

Концепція «чесності з собою» в романі «Записки Кирпатого Мефістофеля» В. Винниченка: характер художнього вираження.

Новий тип жінки в драматургії В.Винниченка («Гріх», «Брехня»). Система опозицій у п'єсі «Чорна Пантера і Білий Медвідь».

4. Українська література 1920–1930-х. «Розстріляне Відродження»

Феномен кларнетизму П. Тичини. Трагічне в поезії П.Тичини 1917–1921 рр. В.Стус про «три сфери» тексту П. Тичини (Стус В. Феномен доби (Сходження на Голгофу слави). Київ, 1993).

Новелістика М.Хвильового: трагічне і художні форми його вираження («Я (романтика)», «Мати»).

Стильове новаторство роману «Майстер корабля» Ю. Яновського: кінематографічність, колажність, інтермедіальність, фрагментація хронотопу.

Комедії М. Куліша: дискурс модернізму (на рівні проблематики, жанру і стилю – «Мина Мазайло», «Народний Малахій»).

Літературні угруповання 1920-х, їхні естетичні програми. Літературна дискусія 1925–1928 х років.

5. Українська література як форма опору радянській ідеології. Прорив шістдесятництва

Духовний потенціал кіноповісті «Україна в огні» О.Довженка.

Триптих про кохання О.Гончара («Модри Камень», «За мить щастя», «Плацдарм» («Хлопець із плацдарму»)).

Образ Собору в однойменному романі О. Гончара.

Тема ГУЛАГу в прозі І. Багряного («Сад Гетсиманський», «Тигролови»).

Тема України в поезії Є. Маланюка («Псалми степу», «Варязька балада»).

Роман П. Загребельного «Диво»: система образів.

Віршований роман Ліни Костенко «Маруся Чурай»: своєрідність інтерпретації теми національної та особистої історії.

Гуманістична аура поезії шістдесятників.

Психологізм новелістики Гр. Тютюнника.

6. Сучасна українська література

Розвиток феміністичної критики в українській літературі 90-х рр. XX ст. – поч. XXI ст. Феміноцентрична проза та її художня специфіка (О. Забужко «Сестро, сестро», Т. Зарівна «Дівчинка з черешні»).

Неореалізм прози М. Матіос («Солодка Даруся»).

Необароко прози Вал. Шевчука («Жінка-змія»).

Постмодерністські елементи в карнавальній прозі Ю. Андруховича («Рекреації», «Московіада»).

Верлібр як провідна форма сучасної лірики (автор – на вибір).

3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Теоретико-методологічні основи сучасного літературознавства

Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.

Бовсунівська Тетяна. Когнітивна жанрологія та поетика: монографія. Київ: Київський університет, 2010. 180 с.

Будний М., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008

Горболіс Л. М. Теорія літератури і методологічний дискурс: у 2 ч. Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2021.

Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. Київ, 2003. 392 с.

Іванишин В.П. Нариси з теорії літератури. Київ: Академія, 2010. 256 с.

Ковалів Юрій. Абетка дисертанта: Методологічні принципи написання дисертації: Посібник. Київ: Твім Інтер, 2009. 460 с.

Література. Теорія. Методологія / пер. з польськ. С. Яковенка; упорядк. і наук. ред. Д. Уліцької. 2-ге вид. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 543 с.

Літературознавча енциклопедія: У двох томах / Авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ: Академія, 2007.

Мітосек З. Теорії літературних досліджень / пер. з польськ. В.Гуменюка, наук. ред. В.Іванюка. Сімферополь: Таврія, 2005. 408 с.

Нич Р. Світ тексту: постструктуралізм та літературознавство / пер. з польськ. О. Галета. Львів: Літопис, 2007. 316 с.

Павличко С. Теорія літератури. Київ : Основи, 2002. 679 с.

Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX століття / За ред. М. Зубрицької. Львів,

Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів. Друга половина XX – початок XXI ст. / упоряд. Б.Бакула; за заг. ред. В.Моренця; пер. з польськ. С.Яковенка. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 531 с.

2. Давня та нова українська література

- Возняк М. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. Львів: Світ, 1994.
- Грабович Г. Шевченко як міфотворець: семантика символів у творчості поета / пер. з англ. С. Павличко. Київ: Рад. письм., 1991. 212 с.
- Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.М.Сулима. Київ: Рад. шк., 1991. 576 с.
- Дзюба І. Тарас Шевченко. Життя і творчість. 2-ге вид., доопрац. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. 718 с.
- Забужко О. Шевченків міф України: спроба філософського аналізу. Київ: Абрис, 1997. 144 с.
- Зайцев П. Життя Тараса Шевченка. Київ: Мистецтво, 1994. 352 с.
- Історія української літератури та літературно-критичної думки першої половини XIX ст.: Підручник / За ред. О.А.Галича. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 392с.
- Клочек Г. Поезія Тараса Шевченка: сучасна інтерпретація: посіб. для вчителя. Київ: Освіта, 1998. 237 с.
- Клочек Г. Поетика візуальності Тараса Шевченка. Київ: Академвидав, 2013. 256 с.
- Ковальчук О. Світ як «голос пристуності» (поезія та проза Миколи Хвильового). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 146 с.
- Коцюбинська М. Етюди про поезику Шевченка: літ.-крит. нарис. Київ : Рад. письм., 1990. 272 с.
- Лепкий Б. Про життя і твори Т.Шевченка. Київ: Україна, 1994. 174 с.
- Павличко С. Моделі шевченкознавства в радянській і не радянській науці. С. Павличко. *Теорія літератури*. Київ: Основи, 2009. 680 с.
- Павлів О. Поема-містерія «Великий льох» Тараса Шевченка. *Слово і Час*. 1991. №6. С.67–73.
- Пахаренко В. Незбагнений Апостол: світобачення Шевченка: монографія. 2-ге вид., доп. Черкаси: Брама-Ісуеп, 1999. 296 с.
- Сверстюк Є. Шевченко понад часом: Есеї. Луцьк-Київ: Терен; Києво-Могилянська академія, 2011. 280 с.
- Соловей Е. Українська філософська лірика. Київ: Універс, 1998. 368с.
- Шевчук В. «Personae verbum» (Слово іпостасне): Розмисел. Київ: Твім інтер, 2001. 264 с.

3. Модернізм зламу XIX–XX ст. в українській літературі

- Агеєва В. Апологія модерну: обрис XX віку: статті та есеї. Київ: Грані-Т. 2011. 408 с.
- Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму. Київ: Факт, 2003. 320 с.
- Агеєва В. Поетеса зламу століть: творчість Лесі Українки. Київ: Либідь, 1999. 262 с.
- Агеєва В. Українська імпресіоністична проза. Київ : Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка НАНУ, 1994. 159 с.
- Возняк М. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. Львів: Світ, 1994. Кн. 1–2.
- Гундорова Т. *Femina Melancholica*: Стаття і культура в гендерній утопії Ольги Кобилянської. Київ: Критика, 2002. 272 с.
- Гундорова Т. Невідомий Іван Франко: Грані Ізмарагду. Київ: Либідь, 2006. 360с.
- Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурс раннього українського модернізму. Вид. друге, перероб, допов. Київ: Часопис «Критика», 2009. 448 с.
- Забужко О. *Notre Dame d'Ukraine*: Українка в конфлікті міфології. Київ: Комора, 2007. 428 с.
- Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
- Зборовська Н. Пришестя вічності. Київ: Факт, 2000. 224 с.

Мірошніченко Л. Леся Українка. Життя і тексти. Київ: Смолоскип, 264 с.
Соловей Е. Українська філософська лірика. Київ: Універс, 1998. 368с.

4. Українська література 1920–1930-х. «Розстріляне Відродження»

- Агеєва В. Апологія модерну: обрис ХХ віку: статті та есеї. Київ: Грані-Т. 2011. 408 с.
Возняк М. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. Львів: Світ, 1994. Кн. 1–2.
Жулинський М. Із забуття – у безсмертя: Сторінки призабутої спадщини. Київ: Дніпро, 1990. 446 с.
Жулинський М. Пантелеймон Куліш: літературний портрет. П. Куліш. *Чорна рада*. Київ: Біб-ка українця, 2000. С. 38–238.
Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
Куліш П. Повість про Український народ; Хутірська філософія і віддалена од світу поезія / упоряд. О. Шокало. Київ: Укр. Світ, 2005. 384 с.
Лавріненко Ю. Розстріляне відродження: Антологія 1917–1933: Поезія – проза – драма – есей. Київ: Смолоскип, 2007. 976 с.
Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах: у 2-х част. Київ: Актуальна освіта, 1997.
Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999. 447 с.
Пантелеймон Куліш: письменник, філософ, громадянин. *Хроніка 2000: Український культурологічний альманах*. Вип. 78. / гол.ред. Ю. Буряк. Київ: Українські пропілеї, 2009. 536 с.
Панченко В. Творчість Володимира Винниченка 1902–1920 рр. у генетичних і типологічних зв'язках з європейськими літературами: дис. ... д-ра філол. наук : 10.01.01. Київ, 1998. 358 с.
Слоньовська О. «Гетьмани, гетьмани, якби-то ви встали...»: Аналіз роману Пантелеймона Куліша «Чорна рада». *Дивослово*. 1994. № 12. С. 11–16.

5. Українська література як форма опору радянській ідеології. Прорив шістдесятництва

- Агеєва В. Апологія модерну: обрис ХХ віку: статті та есеї. Київ: Грані-Т. 2011. 408 с.
Возняк М. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. Львів: Світ, 1994. Кн. 1–2.
Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
Кравченко О. Мовно-філософські аспекти вербалізації часу і простору в історичних романах Павла Загребельного: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Кіровоград, 2010. 20 с.
Мовчан Р. Українська проза ХХ століття в іменах: у 2-х част. Київ: Актуальна освіта, 1997.
Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ: Либідь, 1999. 447 с.
Павлишин М. Канон та іконостас. Київ: Час, 1997. 447 с.
Просалова В. Поезія “празької школи”. Донецьк: Веда, 2000. 80 с.
Сверстюк Є. На святі надій. Київ: Наша віра, 1999. 784 с.
Соловей Е. Українська філософська лірика. Київ: Універс, 1998. 368с.
Соловей Е. Українська філософська лірика. Київ: Універс, 1998. 368с.
Тарнашинська Л. Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти). Київ: Смолоскип, 2010. 632 с.
Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ століття: У 4-х книгах. / Упор. В. Ярошенко. Київ: Рось, 1993–1994. 687с.
Шерех Ю. Пороги і заборіжжя. Література. Мистецтво. Ідеологія: У 3 т. Харків, 1998.

6. Сучасна українська література

- Агеева В. Апологія модерну: обрис XX віку: статті та есеї. Київ: Грані-Т. 2011. 408 с.
- Возняк М. Історія української літератури: у двох книгах: Навч. вид. Львів: Світ, 1994. Кн. 1–2.
- Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. Київ: Критика, 2005. 263 с.
- Зборовська Н. Код української літератури: Проект психоісторії новітньої української літератури. Київ: Академвидав, 2006. 504 с.
- Зборовська Н. Жіноче письмо на порубіжжі віків (Леся Українка, Оксана Забужко). *Слово і Час*. 2004. №2. С. 32–47.
- Красева К. Женская проза в контексте массовой литературы. *Література в контексті культури*. Вип. 22(2). Київ: ВД Бураго, 2012, С. 199–202.
- Павлишин М. Канон та іконостас. Київ: Час, 1997. 447 с.
- Терен Т. REСвізити. Антологія письменницьких голосів. У 3 кн. Львів: Видавництво Старого Лева, 2015–2017.

НАУКОВИЙ ВИБІР: *ГЕРМАНСЬКІ МОВИ*

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ ТА ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. Історія мови

Вокалізм давньогерманських мов. Умлаут. Аблаут. Переломлення. Граматична будова давньогерманських мов. Граматичні категорії іменника. Граматична будова давньогерманських мов. Прикметник. Займенник. Числівник. Граматичні категорії давньогерманського дієслова. Синтаксичні конструкції як замісники «неповних» форм. Давньоанглійські діалекти. Доля основотворчого суфікса. Другий пересув приголосних. Класи слабких дієслів у давньогерманських мовах їх подальша еволюція. Класифікація давньогерманських племен та їх місцезнаходження. Консонантизм давньогерманських мов. Закони Я. Гріма та К. Вернера. Винятки із закону Гріма. Міграція давньогерманських племен та давньогерманського королівства. Морфологічна структура індоєвропейського та германського імені. Морфонологічні класи дієслів у давньогерманських мовах. Сильні та претерито-презентні дієслова. Основні етапи історії англійської мови та їх загальна характеристика. Давні та сучасні германські мови, особливості їх структури та арсенал розповсюдження. Ротацізм, західногерманське подовження приголосних. Закон Хольцмана. Словниковий склад давньогерманських мов. Індоевропейські слова. Найдавніші запозичення, кальки. Становлення аналітичних форм дієслова англійської та німецької мови. Тематичні, атематичні, неправильні, каузативні дієслова давньогерманських мов.

2. Лексикологія

Мовні та екстралінгвістичні причини зміни значень слів. Полісемія та її межа. Лексична полісемія та її проблеми. Поняття «поля» в лінгвістиці. Антоніми як «мікрополя». Смысловая структура слів. Значення та поняття. Теорія відображення як проблема філософії та мови. Лексичні та лексико-граматичні омоніми. Граматична омонімія. Іншомовні елементи в лексиці сучасної англійської мови та їх фонетична, морфологічна асиміляція. Якісне збагачення словника. Мовні та стилістичні тропи. Словоскладання як шлях збагачення словника англійської та німецької мов. Виникнення та розвиток мови. Класифікація мов світу. Порівняльно-історичний та порівняльно-типологічний методи. Слово як основна одиниця мови та його функції. Довільність знаку та суть назви. Словотворення як шлях збагачення словника. Афікси та їх історичний розвиток. Структурно-семантичні типи складання слів англійської та німецької мов. Етимологічні основи словникового складу сучасної англійської та німецької мов. Запозичення. Лексичне та семантичне калькування. Пуризм. Фразеологізми англійської та німецької мов.

3. Граматика

Проблема членів речення. Граматичні категорії імені в сучасній англійській та німецької мовах. Речення. Предикативність і модальність. Типи речень. Актуальне членування речення. Теорія граматичного часу. Предмет синтаксису, основні поняття син тексту. Словосполучення та речення. Проблема частин мови. Синтаксис простого та складного речення. Поняття функціонального стилю. Функціональна диференціація одиниць мови.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Історія мови

Вокалізм давньогерманських мов. Умлаут. Аблаут. Переломлення.
Граматична будова давньогерманських мов. Граматичні категорії іменника.
Прикметник. Займенник. Числівник.
Граматичні категорії давньогерманського дієслова.
Синтаксичні конструкції як замісники «неповних» форм.
Давньоанглійські діалекти.

Доля основотворчого суфікса.
Другий пересув приголосних.
Класи слабких дієслів у давньогерманських мовах їх подальша еволюція.
Класифікація давньогерманських племен та їх місцезнаходження.
Консонантизм давньогерманських мов.
Закони Я. Гріма та К. Вернера. Винятки із закону Гріма.
Міграція давньогерманських племен та давньогерманського королівства.
Морфологічна структура індоєвропейського та германського імені.
Морфонологічні класи дієслів у давньогерманських мовах. Сильні та претерито-презентні дієслова.
Основні етапи історії англійської мови та їх загальна характеристика.
Давні та сучасні германські мови, особливості їх структури та арсенал розповсюдження.
Ротацізм, західногерманське подовження приголосних. Закон Хольцмана.
Словниковий склад давньогерманських мов. Індоевропейські слова. Найдавніші запозичення, кальки.
Становлення аналітичних форм дієслова англійської та німецької мови. Тематичні, атематичні, неправильні, каузативні дієслова давньогерманських мов.

2. Лексикологія

Мовні та екстралінгвістичні причини зміни значень слів. Полісемія та її межа. Лексична полісемія та її проблеми.
Поняття «поля» в лінгвістиці. Антоніми як «мікрополя».
Смислова структура слів. Значення та поняття.
Теорія відображення як проблема філософії та мови.
Лексичні та лексико-граматичні омоніми. Граматична омонімія.
Іншомовні елементи в лексиці сучасної англійської мови та їх фонетична, морфологічна асиміляція.
Якісне збагачення словника. Мовні та стилістичні тропи.
Словоскладання як шлях збагачення словника англійської та німецької мов.
Виникнення та розвиток мови. Класифікація мов світу.
Порівняльно-історичний та порівняльно-типологічний методи.
Слово як основна одиниця мови та його функції.
Довільність знаку та суть назви.
Словотворення як шлях збагачення словника.
Афікси та їх історичний розвиток.
Структурно-семантичні типи складання слів англійської та німецької мов.
Етимологічні основи словникового складу сучасної англійської та німецької мов.
Запозичення. Лексичне та семантичне калькування. Пуризм.
Фразеологізми англійської та німецької мов.

3. Граматика

Проблема членів речення.
Граматичні категорії імені в сучасній англійській та німецької мовах.
Речення. Предикативність і модальність. Типи речень. Актуальне членування речення.
Теорія граматичного часу.
Предмет синтаксису, основні поняття син тексту. Словосполучення та речення.
Проблема частин мови.
Синтаксис простого та складного речення.
Поняття функціонального стилю.
Функціональна диференціація одиниць мови.

3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Історія германських мов

Основна література

1. Жлуктенко Ю.О., Яворська Т.А. Вступ до германського мовознавства. К.: Вища школа, 1986. 148 с.
2. Левицький В. В., Соловйова О. В. Антологія англійської мови: тексти з коментарями, вправи та етимологічний словник [англ.] Навчальний посібник: Нова книга. 2011. 240 с.
3. Левицький В.В. Вступ до германського мовознавства [2-ге вид., доп.]. Вінниця: Нова книга, 2006. 238 с.
4. Левицький В.В. *Історія німецької мови (німецькою мовою)*: Навчальний посібник. Front Cover. Нова Книга. 256 с.
5. Левицький В.В. *Основи германістики*. [укр.]: Навчальний посібник для ВНЗ. Front Cover. Нова Книга, 2008. Foreign Language Study. 528 с.
6. Левицький В.В. Практикум до курсу "Вступ до германського мовознавства". Вінниця : Нова книга, 2003. 178 с.
7. Левицький В.В. *Історія німецької мови*. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: Нова Книга, 2007. 216 с.
8. Максимчук Б. В., Петрашук Н.Є. *Історія німецької мови: практичний курс*. Львів: ЛНУ, 2003. 256 с.
9. Bublyk W. *Geschichte der deutschen Sprache*. К.: Вища школа, 1983. 230 з
10. Ilyish B.A *History of the English Language*. L., 2002.
11. Rastorgueva T.A. *A History of English*. М.:Vyshaja shkola, 2003.
12. Verba L. *History of the English language*. Vinnitsya: Nova Knyha, 2004

Додаткова література

- Baugh A.C. *F History of the English Language*. Vol. 1 -2.- N.Y., L, 1978.
- Brook G.S. *A History of the English Language*. - L, 1958.
- Fisisak J. *An Outline History of English*. Vol. 1. External History.- Poznan, 1993.
- Rot S. *Old English*.- Budapest, 1992.
- Sweet H. *A new English Grammar, Logical and Historical* ,1-2. - Oxford, 1930-31.
- Towler R. *Old English Prose and Verse*. - L... 1978.
- Wyld H.C. *A short History of English*.- L, 1992.
- Wyld H.C. *A short of modern Colloquial English*. L, 1965.
- Задорожний Б.М. *Порівняльна фонетика і морфологія готської мови*. Львів, 1960.
- Історія англійської мови » Pleyady pleyady.kiev.ua/korisni-statti/7079-istorija-anglijskoi-movi.html*
- Костюченко Ю.П. *Історія англійської мови [DOC]* Все для студента <https://www.twirpx.com/file/1250442/>
- Хаймович В.С. *Стислий курс історії англійської мови*. К., 1975.
- Шахрай О.Б. *Короткий історичний довідник з фонетики і морфології англійської мови*. К., 1971.

2. Лексикологія

Основна література

1. Верба Л. Г. *Порівняльна лексикологія англійської та української мов*. Посібник для перекладацьких відділень вузів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. 160 с.
2. Мостовий М. І. *Лексикологія англійської мови*. Харків, 1993. 324 с.
3. Nikolenko A. G. *English lexicology. Theory and practice*. Vinnytsya: Nova knyha, 2007. 527 p.

Додаткова:

1. Анікеєнко І. Г., Бойцан Л.Ф., Ганецька Л.В. *Практикум з лексикології англійської мови*. Київ: КДЛУ, 1999. 165 с.

2. Бугайчук О.В. Лексикологія англійської та української мов: Методична розробка для студентів 3 курсу факультету лінгвістики спеціальності 6.030500 «Переклад». Київ : НАУ, 2004. 95 с.
3. Гороть Є. І. Лексикологія сучасної англійської мови: Збірник вправ. Київ : Либідь, 1996. 287 с.
4. Квеселевич Д. І., Сасіна В. П. Практикум з лексикології сучасної англійської мови. Вінниця : Нова книга. 2003
5. Ginsburg R.S. and others. A Course in Modern English Lexicology. – М., 1979. – 345 р.
6. Шамаєва Ю. Ю. Лексикологія англійської мови: Конспект лекцій (із завданнями). Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2010. 88 с.
<http://foreign-languages.karazin.ua/resources/786451d98404641165c1b0951803eddd.pdf>
7. Лук'янова Г. В. Лексикологія англійської мови
<http://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/1075>

3. Граматика

Основна література

1. Алексеева І.О. Курс теоретичної граматики англійської мови: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 328с.
2. Волкова Л.М. Теоретична граматика англійської мови: сучасний підхід. Навч.посібник. К.: ОсвітаУкраїни, 2010. 256с.
- Теоретична граматика англійської мови: курс лекцій для студентів спеціальності «Англійська мова і література»/ Уклад. А.Ф. Паладьєва. Умань: РВЦ «Софія», 2008. 34 с.
- Харитонов І.К. Теоретична граматика англійської мови. Навчальний посібник. Вінниця: Нова Книга, 2008. 352с.

Додаткова:

1. Charitonowa I. Theoretische Grammatik der deutschen Sprache. Syntax. К., 1976.
Einführung in die Grammatik und Orthographie der deutschen Gegenwartssprache. Autorenkollektiv. Leipzig, 1983.
2. Heibig G., Buscha J. Deutsche Grammatik. Leipzig, 1972.
3. Schendels E. Deutsche Grammatik. Morphologie. Syntax. Text. М., 1988.
4. Schmidt W. Grundfragen der deutschen Grammatik. Berlin, 1965.
5. Sommerfeldt K.-E. Entwicklungstendenzen in der deutschen Gegenwartssprache. Leipzig, 1988.
4. Joos M. The English Verb, Form and Meaning. London, 1964.
5. Leech G. Principles of Pragmatic. London, New York, Longman, 1983.
6. Levinson S.C. Pragmatics Cambridge, 1977. Vols. 1-2.
7. Palmer F.A. A Linguistic Study of the English Verb. London, 1965
8. Sommerfeldt K.-E., Starke G. Grammatische-semantische Felder der deutschen Sprache der Gegenwart. Leipzig, 1988.

НАУКОВИЙ ВИБІР: ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ І ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. Література Середньовіччя та доби Відродження

Середньовічна література та антична спадщина. Роль народної творчості у розвитку середньовічної літератури. Героїчний епос, рицарська та міська література. Середньовічна література латиною. Проблеми сучасної літературної медієвістики. Студії зарубіжних та вітчизняних науковців про типології середньовічної літератури. Співвідношення літератури середніх віків та доби Відродження. Концепція світу та людини у мистецтві Відродження. Література Ренесансу та маньєризм.

2. Література XVII–XVIII століть

«XVII століття» як особлива історико-літературна епоха. Динаміка соціокультурних змін, криза ренесансних ідеалів як витоки більш складних уявлень про людину і світ у ранній Новий час. Бароко і класицизм як типи культури і літературні напрямки доби. Дослідники про національні версії стилів, жанровий репертуар, відкриття визначних художників.

Просвітництво як провідне явище європейської культури XVIII ст. Система цінностей, ідеї, герої літератури просвітницької доби. Феномен Просвітництва і художні напрямки епохи. Класицизм, рококо, сентименталізм: проблема людини, суспільства, моралі. Науковці про літературну готику як знак кризи просвітницької естетики.

3. Література XIX століття

Проблеми розуміння та вивчення літератури XIX ст. у сучасному літературознавстві. Усталення та еволюція літературного канону («класики») XIX ст. Проблеми періодизації літературного процесу XIX ст. у країнах Західної Європи та Америки. Феномен «історизму» та література XIX ст. Дискусії про романтизм у літературознавстві: основні етапи та сутність історико-літературної полеміки. Типологія романтизму та його національні версії. Проблема реалізму в літературі XIX ст. Формування парадигми класичного реалізму в літературі XIX ст. Дискусії про реалізм в літературі. Система жанрів у літературі XIX ст. Феномен історичного роману в літературі XIX ст. Художній психологізм та шляхи розвитку роману XIX ст. Вікторіанство як феномен європейської культури. Динаміка та взаємодія літературних напрямків і стилів XIX ст. Романтизм і література XX ст. «Класичний реалізм XIX ст.» і проблема реалізму в літературі наступних епох.

4. Література на межі століть (література кінця XIX — початку XX ст.)

Література *fin de siècle* в історико-літературній перспективі: дискусії у сучасному літературознавстві, провідні концепції та наукові підходи. Феномен перехідності та питання про незавершеність культурологічної ситуації кінця XIX ст. Динаміка та взаємодія літературних напрямів, стилів і шкіл в літературі на межі століть. Роль доби декадансу в процесі зміни класичної естетики творчості на некласичну. Проблема співвідношення символізму та натуралізму в літературі к. XIX—п. XX ст. Оновлення теорії та практики європейської драми в літературі на межі століть. Система жанрів у літературі. Місце й роль новели у творчості письменників к. XIX—п. XX ст. Місце письменницької критики та літературних маніфестів у культурі к. XIX—п. XX ст.

5. Література XX століття

Дискусії навколо літератури XX ст. у сучасному літературознавстві: проблема хронологічних меж та історико-літературної періодизації. Проблема співвідношення літературних течій, напрямків і шкіл у літературі XX ст. Модернізм та його національні

версії в літературі XX ст. Модернізм і авангардизм. Постмодернізм як культурний феномен XX ст. Постмодернізм і література другої половини XX ст. «Класична естетика» та новації в літературі XX ст. Дискусії про реалізм у літературі XX ст. Оновлення поетичної мови в літературі XX ст. Реформа театру та драми в літературі XX ст. шляхи розвитку роману в літературі XX ст. Сучасна літературна творчість у контексті міжкультурних та транскультурних взаємовпливів. Проблема літератури «після постмодернізму». Проблема співвідношення масового та елітарного у сучасній літературі. Синтез й симбіоз мистецтв як механізм оновлення мови сучасної літератури. Категорія інтермедіальності. Поетичні школи метареалізму та концептуалізму XX ст. Проблема оновлення художньої мови.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ /

1. Література Середніх віків та доби Відродження

Типологічні та національно-своєрідні риси класичного епосу Середньовіччя.

Лицарська література середніх віків.

«Пісня про Роланда» як взірєць середньовічного героїчного епосу.

Відродження як культурно-історична епоха (загальнокультурні і літературні аспекти).

Особливості категорії «трагічного» в драматургії Шекспіра.

Лірика доби Відродження.

2. Література 17-18 століть

Загальна характеристика бароко як культурного та літературного явища.

Класицизм як літературний напрямок XVII століття.

Поетика французької класицистичної трагедії (П. Корнель, Ж. Расін).

Поетика «високої комедії» Ж.-Б. Мольєра (аналіз твору за вибором студента).

Становлення роману в англійській літературі 18 ст.: автори, тексти, жанри, герої.

Проблема жанрового універсалізму «Фауста» Гете.

3. Література 19 століття

Загальна характеристика романтизму як літературного напрямку XIX ст.

Загальна характеристика реалізму як літературного напрямку XIX ст.

Модифікації соціального роману в літературі XIX ст.

Історичний роман як художнє відкриття в літературі XIX ст.

Жанрово-стильова своєрідність романтичної новели.

Романтична поезія та її видатні представники в національних літературах.

4. Література кінця 19 – початку 20 ст.

Натуралізм як літературна течія в західноєвропейській літературі к. XIX - п. XX ст.

Символізм як літературна течія к. XIX – п. XX століття: філософське підґрунтя, поетикальні риси, провідні жанри, представники та твори.

Декаданс як літературний феномен к. XIX – п. XX ст. (аналіз твору за вибором студента).

Жанр новели в літературі к. XIX – п. XX ст.: національні версії.

«Нова драма» в літературі к. XIX – п. XX ст.

Символістська драматургія к. XIX – п. XX ст.

5. Література XX сторіччя

Дискусії про літературний модернізм (семантична нестабільність терміну, генезис явища, календарні межі, національні версії, «школи», репрезентативні автори й тексти).

Роман «плину свідомості» у літературі модернізму: автори й тексти.

Французький літературний екзистенціалізм: поетика й художні дослід.

Епічний театр Б. Брехта: теорія та практика.

Історико-літературний феномен «нового роману».

Провідні риси поетики «драми абсурду».

Провідні риси поетики літературного постмодернізму (категорії гри, іронії, авторської маски, інтертекстуальності, принцип нонселекції, прийом подвійного кодування).

Художній світ Ф.Кафки: реальність ірреального, дійсність і фантазія, абсурдизм буденного, емоційна безбарвність, безликість оповіді, буденність жаху і зла.

Інтелектуальний та філософський роман як художнє відкриття в літературі ХХ ст. (аналіз твору за вибором студента).

Антиутопія в літературі ХХ ст.: автори, тексти, жанрові модифікації.

Риси поетики постмодерністської прози. Аналіз постмодерністського культового тексту (У. Еко, Т. Пінчон, П. Зюскінд, М. Павіч, І. Мак'юен, Дж. Барнс, М. Каннінгем, П. Акройд або інші — за вибором).

3. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Література Середніх віків та доби Відродження

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження: Навч. посібник / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. — К.: Центр учбової літ., 2007. — 248 с.
2. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навч. посібник для студ. / Ф. І. Прокаєв, Б. В. Кучинський, Ю. Л. Булаховська, І. В. Долганов. — К.: Вища шк., 1994.
3. Історія зарубіжної літератури. Середні віки та Відродження: Підручник для студ. держ. ун-тів / Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. — Вид. 3-є, перероб. і доп. — Львів: Світ, 1993.
4. Література західноєвропейського середньовіччя / під. ред. Висоцької Н.О. — Вінниця: НОВА КНИГА, 2003. — 464 с.
5. Пронкевич О. «Дон Кіхот»: роман — міф — товар. — К.: НаУКМА; Аграр Медіа Груп, 2012. — 197 с.
6. Сверстюк Є. Мігель Сервантес / На святі надій. Есеї, літературно-критичні статті. Режим доступу: <http://ukrlife.org/main/sverstuk/mihel.htm>
7. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі «запізнілого націєтворення». — К., 2003.
8. Торкут Н.М. Англійський Ренесанс в контексті діалогу культур: цінності—сенси—ідентичність / Н. М. Торкут // Шекспірівський дискурс [гол. ред. Н.М. Торкут]. — Запоріжжя : КПУ, 2013. — Вип. 3. — С. 3—21.

2. Література 17-18 століть

1. Давиденко Г., Величко М. Історія зарубіжної літератури 17-18 ст. — К., 2007.
2. Ватченко С.А. «Долгий XVIII век»: историки литературы о нюансах и оттенках понятия // Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Сер.Філологічні науки. — 2017. - № 2 (14). — С. 6 — 11.
3. Ватченко С.А. Английский роман XVIII столетия: социокультурные версии возвышения жанра // Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Сер.Філологічні науки. — 2013. - № 1 (5). — С. 27 — 33.
4. Ватченко С.О., Максютенко О.В., Каліберда Н.В. З історії англійського роману XVIII ст. Нариси. Посібник до вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури XVII– XVIII ст.». — Частина 1. Частина 2. — Д.: Інновація, 2019.

5. Голубішко І.Ю. Англійська література доби просвітництва // Фондові лекції викладачів факультету іноземної філології : [навчальне видання] / За заг. ред. П. Л. Шулик, О. В. Кеби. – Частина III. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015.
6. Зарубіжна література XVII-XX ст.: навчальний посібник / І.І. Розман, Н.В. Рокосовик. – К: «Талком», 2018. – 366 с.
7. Лімборський І. Просвітництво як літературна епоха: проблеми сучасної інтерпретації // Літературознавство. Сучасність. – 2003. - №5.
8. Ніколенко О. Бароко, класицизм, Просвітництво. – Харків, 2003.
9. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку 19 ст. – К., 2004.

3. Література 19 століття

1. Бовсунівська Т. Національна своєрідність французького романтизму//Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. 2002. № 10.
2. Затонський Д. Що таке романтизм // Слово і час. 1998. № 4-5.
3. Давиденко Г. Й. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття: навч. посібник. [для студ. вищ. навч. закл.] / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка — [2ге вид.]. – К.: Центр учбової літератури, 2007 — 400 с.
4. Дітькова С.Ю. Історія зарубіжної літератури XIX століття (Курс лекцій). Режим доступу: <http://library.znu.edu.ua/files/sto.htm>
5. Методичні вказівки до практичних занять з курсів «Історія зарубіжної літератури XIX ст.» та «Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX ст. (Література Великої Британії та США) / Укладачі Потніцева Т.М., Велігіна Н.Г. – Д.: ДНУ, 2015.
6. Наливайко Д., Шахова К. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. — К., 1997.
7. Ніколенко О. Романтизм у поезії: Посібник. — Х., 2003.
11. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика. - К.: Либідь, 2006.
12. Словник ключових понять і термінів історії зарубіжної літератури XIX та початку XX століття (література Великої Британії та США). Посібник / Укл. Потніцева Т.М. – Д.: Дніпропетровський національний університет, 2016.
13. Тверітінова Т.І. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Навчально-методичний посібник. – К., 2011.
14. Франко І. Статті про Дж.Байрона, В.Гюго, Г.фон Клейста, Г.Гейне та інших європейських романтиків // Франко І. Зібрання творів: У 50 т. – К., 1976-1986.

4. Література кінця 19 – початку 20 ст.

1. Бандровська О.Т. Модернізм. Між минулим і майбутнім: антропологічний дискурс англійського роману. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2014.
1. Волощук Є Чарівна флейта модерну. – Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008.
2. Ніколенко О. М. Поезія французького символізму. – Харків: Видавництво «Ранок» «Веста», 2003.
3. Пічугіна Т. Є. Історія зарубіжної літератури к. XIX – п. XX століття: конспект лекцій / Т. Є. Пічугіна. – Д. : Тріменс ЛТД, 2021. – 48 с.
4. Привалова Л. П. Актуальні проблеми вивчення течій раннього модернізму в західноєвропейській літературі кінця XIX – початку XX ст. : навч. посіб. – Д.: РВВ ДНУ, 2011.
5. Привалова Л. П. Художній світ поезії французького символізму: навч. посіб. / Л. П. Привалова. – Д. : Пороги, 2010. – 141 с.
6. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Книга 1. Реалізм і натуралізм / Джон Стайн; Переклад з англ. – Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 256 с.

7. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Книга 2. Символізм, сюрреалізм і абсурд / Джон Стайн; Переклад з англ. – Л.: ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 272 с.

5. Література XX сторіччя

1. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / Під ред. М.Зубрицької. - Львів, 1996.
2. Бредбері М. Британський роман нового часу / Малколм Бредбері ; [пер. з англ. В. Дмитрук]. – К. : Ксенія Сладкевич, 2011. – 480 с.
3. Ващенко Ю. А. Історія зарубіжної літератури XX століття : навчальний посібник / Ю. А. Ващенко, Г. С. Стовба. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014.
4. Висоцька Н.О. Єдність множинного: Американська література кінця XX- початку XXI ст. у контексті культурного плюралізму. – К., 2010.
5. Гончаренко Э. П. Творчество Джеймса Джойса и модернизм 1910—1930 гг. — Днепропетровск : Наука и образование, 2000.
6. Денисова Т.Н. Феномен постмодернізму: контури та орієнтири // Слово і час. – 1995. – №2.
7. Денисова Т. Н. Історія американської літератури / Тамара Денисова; НАН України, Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. — К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2012.
8. Джеймісон Ф. Постмодернізм або Логіка культури пізнього капіталізму / Фредрик Джеймісон ; [пер. з англ. П. Дениска]. – К. : Вид-во "Курс", 2008. – 502 с.
9. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. - Львів, 2004.
10. Енциклопедія постмодернізму. – К.: «Основи», 2003.
11. Жлуктенко Н. Ю. Англійський психологічний роман XX ст. – К., 1996.
12. Затонский Д. В. Модернизм и постмодернизм: Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. – Харьков : Фолио АСТ, 2000 (перше та інші видання).
13. Література Англії XX ст. / За ред. К. О. Шахової. – К.: Наукова думка, 1993 (перше та інші видання).
14. Павличко С. Д. Зарубіжна література. Дослідження та критичні статті. – К.: Основи, 2001.
15. Пічугіна Т.Є. Із історії німецькомовної літератури XX ст. — Дн-ськ: Вид-во ДНУ, 2001.

НАУКОВИЙ ВИБІР: ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

1. ЗМІСТ РОЗДІЛІВ І ТЕМ ДИСЦИПЛІН

1. Порівняльне літературознавство як наука. Національні центри порівняльних досліджень

Порівняльне літературознавство як наука про зіставлення розвитку різних національних літератур, виявлення зв'язків і спорідненостей, схожого й відмінного між ними. Культурна гібридність як предмет літературознавчої компаративістики. Літературна етноімагологія як галузь порівняльного літературознавства. Інтермедіальні студії в порівняльному літературознавстві.

Коротка історія компаративістики ХХ століття. Роль українських учених (В. Агеєва, О. Білецький, Т. Бовсунівська, В. Будний, Л. Грицик, Р. Гром'як, Т. Гундорова, М. Ільницький, Д. Наливайко, А. Нямцу, В. Моренець та ін.) у розробці методології (культурно-історична, психологічна, лінгвістична школи) та становленні українських порівняльних студій.

Сучасні літературознавчі школи, що мають безпосереднє відношення до порівняльного літературознавства. Рецептивна естетика: В. Ізер, Х. Р. Яусс. Новий історизм: М. Батлер. Культурний історизм: К. Белсі, С. Грінблатт, М. Левінсон, А. Сінфілд.

Відомі центри і школи порівняльного вивчення літератур і культур у США. Головна фігура біля витоків компаративістики – Р. Уеллек. В. Фрідеріх – президент Американської та Міжнародної асоціації компаративістів, творець і засновник журналу з порівняльного вивчення літератур. Дж. Френк – теоретик літератури.

Німецький центр із порівняльного вивчення літератур. К. Вайс, М. Кестінг, К. Хамбургер (поєднання конкретного аналізу тексту з духовно-історичним підходом в порівняльному вивченні літератур), К. Шретер (культурно-історичний підхід).

Французька школа порівняльного вивчення літератур і культур. Характерна тенденція – вивчення проблеми взаємодії літератур і культур в загальногуманітарному контексті. Витоки цієї тенденції в традиційних школах попереднього століття: історико-культурної, біографічної. Коротка історія компаративістики у Франції на початку століття. Найбільші представники сучасної теорії: А. Гранжар, К. Пишуа.

Вивчення української літератури в системі міжнаціональних взаємин та контактів. Давня українська література в компаративному висвітленні. Класична українська література барокової доби, Просвітництва, романтичного та реалістичного етапів розвитку в порівняльних дослідженнях. Погляди І. Франка на літературу та їх значення в становленні порівняльного (порівняльно-історичного, психологічного) вивчення літератур. Література ХХ ст. та сучасна в компаративістських дослідженнях.

Сучасна славістика (полоністика, богемістика, болгаристика, русистика тощо) в Україні як традиційно розроблені галузі вітчизняної компаративістики. Американістика, германістика та інші галузі вивчення зарубіжних літератур і їх компаративний аспект. Гендерні, психоаналітичні та постколоніальні студії в Україні. Українські наукові центри компаративістики.

2. Методологічна база порівняльного літературознавства.

Передісторія порівняльно-історичного літературознавства. Порівняльно-історичний метод як система принципів і прийомів вивчення міждисциплінарного процесу. Етапи становлення порівняльно-історичного методу, його неоднорідність. Генетико-контактний метод. Поєднання типологічного методу із системно-структурним як етап розвитку порівняльного літературознавства. Методика порівняльно-типологічного підходу на сучасному етапі компаративістики: паралельне зіставлення – контекстуальний аналіз – типологічне вивчення. Співвідношення між генеалогією та типологією. Структурні засади типології. Порівняльна поетика. Синхроністична типологія Д. Дюришина. Діахронічні

аспекти типології. Колізії теоретичної та історичної типологій. Проблеми тематичної історіографії та класифікації.

Стратегії сучасного літературознавства. Компаративні студії та новий історизм. Імагологічний метод. Трансмедіальність як методологія компаративістики. Архетипна / міфологічна критика. Біблія і література в компаративному дискурсі. Між типологією та феноменологією. Традиційні образи й сюжети, їх вивчення. Тематологічні зіставлення. Наратологічні аспекти компаративної тематології. Явище екстраполяції в тематології.

Методика порівняльного аналізу. Текст, контекст, інтертекст в методиці компаративного аналізу. Історія вивчення тексту й сучасні теорії тексту. Поняття тексту в лінгвістиці, літературознавстві, семіотиці, культурології. Текст у постмодерністських концепціях. Універсальні властивості тексту. «Смерть автора» (Р. Барт), дискусії навколо неї. Поняття «інтертекстуальності» в сучасній науці: «широке» (Р. Барт, Ю. Кристева,) і «вузьке» (Ж. Женетт та ін.). Теорії інтертекстуальності та інтермедіальності в сучасній компаративістиці.

3. Форми міжлітературних зв'язків

Контактні зв'язки і типологічні сходження. Генетико-контактні літературні зв'язки як результат фактично зафіксованого знайомства автора-реципієнта з творчістю письменника-донора. Опис літературних закономірностей – схожих ситуацій, закономірних тенденцій, усіх явищ, що повторюються в процесі розвитку національних літератур. Типологічні сходження (аналогії, відповідності) між національними літературами як результат подібних стадій суспільно-історичного, культурного розвитку народів.

Поняття міжлітературної взаємодії. Епічні шаблони й «мандрівні» сюжети. Традиційні (вічні) образи. Літературні контакти як види та форми переходу літературних явищ, що виникли в одних народів, до інших народів: засвоєння сюжетів, образів, прийомів, жанрів, віршування тощо; переклади-переробки та точні переклади; наслідування іншомовних літературних творів, полеміка з ними в художній формі, пародії на них; творчість письменників одного народу мовами інших народів; критичні або історико-літературні судження одного народу про літературу чи окремих письменників і твори іншого народу; проникнення імен літературних персонажів або письменників одного народу в ономастичний репертуар іншого, відображення явищ чужих літератур у творчій свідомості письменників.

Іншонаціональні впливи, їхня роль у творчій історії твору, традиційність жанру, теми, що наголошується автором. Співвідношення понять і термінів: вплив і запозичення; творче засвоєння (переробка, трансформація) твору-джерела; копіювання, епігонство (зокрема, масова розповідна література ХХ ст., де панують жанрово-тематичні канони: кримінальний, «рожевий» романи, фентезі тощо). Ціннісна шкала літературних творів (класика, белетристика, масова література; градація всередині кожного з цих рядів), вплив літературної моди.

Творча активність сторони-реципієнта, створення письменником нової художньої єдності – не лише в епоху індивідуально-авторських стилів, але й у традиціоналістському мистецтві. Запозичення елементів образного світу: персонажів, сюжетів, деталей. Цитати і ремінісценції з творів іноземних авторів в основному й у рамковому тексті (алюзійні заголовки, епіграфи тощо).

4. Літературне порубіжжя в українсько-польських літературознавчих студіях

Чинники та аспекти розвитку українсько-польської літературознавчої компаративістики в Україні після здобуття незалежності. Основні етапи розвитку польської компаративістики. Питання перекладу та рецепції текстів українських письменників у Польщі. Українська еміграція ХХ ст. у Польщі. Сучасна українська література в польському перекладі. Польська література в українському перекладі. Вплив творчості

А. Міцкевича на Т. Шевченка та українську літературу. Українська тематика в творчості польських літераторів українського походження (Станіслав Вінценз, Збігнев Герберт, Адам Загаєвський, Станіслав Лем, Анджей Піліп'юк, Юліуш Словацький, Анджей Стасюк, Ольга Токарчук, Бруно Шульдц та ін.). Рецепція творчості сучасних польських письменників в українській критиці. Григорій Грабович про польсько-українські літературні взаємини. Образ України в польському й українському романтизмі. Образ Івана Мазепи у світовій літературі. Опозиція «свій» – «чужий» («свій» – «інший») та її вияв у літературі. Ідентифікаційні моделі в збірці есеїв українця Ю. Андруховича й поляка А. Стасюка «Моя Європа». Література подорожей у сучасній прозі України й Польщі. Вплив війни на розвиток культурних контактів.

5. Трансцивілізаційна літературознавча компаративістика СХІД-ЗАХІД

Порівняльно-історичне вивчення літератур Заходу та Сходу. Концепції «Східного Ренесансу» і «Східної античності». Вплив східної поезії на поетичну систему англійської та американської літератур. Пейзажна лірика в англійській і китайській літературах. Есеїзм у японській та англійській літературах. Філософська проза в англійській та китайській літературах. Лі Бо в контексті західноєвропейської поезії. Творчість Рюноске Акутагави, Лу Сіня в контексті нових літературних напрямків у світовому літературному процесі. Оповідні жанрові моделі ХХ ст. в англійській, американській, японській літературах. Кобо Абе та література західноєвропейського модернізму. Ясунарі Кавабата та європейський модернізм. Постмодернізм в американській і японській літературах: порівняльна поетика. Постмодернізм в американській і китайській літературах. Каратані Кодзін і теорія літератури постмодернізму на Заході та Сході. Творчість Харукі Мураками як феномен кроскультури. Масова література в Китаї: прикмети культурної глобалізації. Художня концепція людини в жанрі сучасної американської та китайської прозі.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЗАПРОПОНОВАНИХ ДЛЯ ІСПИТУ

1. Порівняльне літературознавство як наука. Національні центри порівняльних досліджень

Предмет, завдання порівняльного літературознавства. Культурна гібридність як предмет компаративістики.

Структура літературознавчої компаративістики та її місце в системі інших наук.

Компаративістика в системі літературознавства.

Концепція компаративістики як метатеорії.

Літературна етноімагологія як галузь порівняльного літературознавства.

Інтермедіальні студії в порівняльному літературознавстві.

Розвиток порівняльних студій в Україні.

Українська компаративістика другої половини ХХ – початку ХХІ ст.

Американська школа компаративістики.

Основні тенденції розвитку порівняльного літературознавства в Китаї.

2. Методологічна база порівняльного літературознавства

Етапи становлення порівняльно-історичного методу.

Генетико-контактний підхід до вивчення літератури.

Порівняльно-типологічний метод.

Концепція інтертекстуальності в компаративістиці.

Культурологічна проблематика постколоніальних студій у порівняльному літературознавстві.

Компаративні студії та новий історизм.

Дискурс міфокритики Нортропа Фрая.

Міждисциплінарні підходи до літератури та її контекстів.

Теорія інтертекстуальності в сучасній компаративістиці.
Текст, контекст, інтертекст у методиці компаративного аналізу.

3. Форми міжлітературних зв'язків

Контактні зв'язки і типологічні сходження.

Форми генетично-контактних зв'язків. Вияви генетично-контактних зв'язків у літературних текстах (ремінісценції, топоси, парафрази, цитати, алюзії тощо).

Типологічні зв'язки як об'єктивні зв'язки й подібності між літературними явищами (сюжетами, мотивами, стилями, напрямками і течіями).

Поняття типологічного ряду. Синхронічний та діахронічний аспекти типології.

Переклад як форма міжлітературних взаємин.

Традиційні сюжети й образи, їх вивчення.

Етнокультурні пограниччя в літературі.

Літературна рецепція в компаративістичних студіях.

Епічні шаблони та «мандрівні» сюжети.

Співвідношення понять і термінів: вплив і запозичення; творче засвоєння (переробка, трансформація) твору-джерела.

4. Літературне порубіжжя в українсько-польських літературознавчих студіях

Чинники та аспекти розвитку українсько-польської літературної компаративістики в Україні після здобуття незалежності.

Основні етапи розвитку польської компаративістики.

Питання перекладу та рецепції текстів українських письменників у Польщі.

Українська еміграція ХХ ст. у Польщі.

Сучасна українська література в польському перекладі.

Польська література в українському перекладі.

Вплив творчості А. Міцкевича на Т. Шевченка та українську літературу.

Українська тематика в творчості польських літераторів українського походження.

Рецепція творчості сучасних польських письменників в українській критиці.

Григорій Грабович про польсько-українські літературні взаємини.

Образ України в польському й українському романтизмі.

Образ Івана Мазепи у світовій літературі.

Опозиція «свій» – «чужий» («свій» – «інший») та її вияв у літературах.

Ідентифікаційні моделі в збірці есеїв українця Ю. Андруховича й поляка А. Стасюка «Моя Європа».

Література подорожей у сучасній прозі України й Польщі.

Вплив війни на розвиток культурних контактів.

5. Трансцивілізаційна літературна компаративістика СХІД-ЗАХІД

Кобо Abe та література західноєвропейського модернізму.

Жанрові моделі повісти ХХ ст. в англійській, американській, японській літературах.

Творчість Харукі Мураками як феномен кроскультури.

Ясунарі Кавабата та європейський модернізм.

Постмодернізм в американській і японській літературах: порівняльна поетика.

Есеїзм у японській і англійській літературах.

Каратані Кодзін і теорія літератури постмодернізму на Заході та Сході.

Творчість Рюноске Акутагава в контексті нових літературних напрямків у світовому літературному процесі.

Вплив східної поезії на поетичну систему англійської та американської літератур.

Творчість Лу Сіня в контексті нових літературних напрямків у світовому літературному процесі.

Філософська проза в англійській та китайській літературах.

Постмодернізм у американській і китайській літературах.
Художня концепція людини в жанрі сучасної американської і китайської прози.
Пейзажна лірика в англійській і китайській літературах.
Масова література в Китаї: прикмети культурної глобалізації.
Лі Бо в контексті західноєвропейської поезії.

4. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Порівняльне літературознавство як наука. Національні центри порівняльних досліджень

- Бакула Б. У напрямі до інтегральної компаративістики. *Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина XX–початок XXI ст.* Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. С. 503–515.
- Бровко О. Основи компаративістики. Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. 214 с.
- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ: Києво-Могилянська академія. 2008. 430 с.
- Вервес Г. Д. Про основні методологічні принципи видання. *Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5 т. Т. 1.* Київ: Наук. думка, 1987. С. 9–28.
- Гавдида Н. Літературно-малювальний дискурс творчості Богдана Лепкого. Київ: Смолоскип, 2012. 226 с.
- Грицик Л. В. Українська компаративістика: концептуальні проєкції. Донецьк: Юго-Восток, 2010. 297 с.
- Денисова Т. Наука «компаративістика» в сучасному трактуванні. *Літературна компаративістика*. Вип. І. Київ: Фоліант, 2005. С. 10–26.
- Касперський Е. Про теорію компаративістики. *Література. Теорія. Методологія/упор і наук ред. Д. Уліцької. Пер. з пол. Сергія Яковенка. Вид. 2.* Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. С. 518–540.
- Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2018. 424 с.
- Літературознавча компаративістика / за ред. Гром'яка Р.Т. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 337 с.
- Наливайко Д. Компаративістика й історія літератури. Київ: АКТА, 2007. 425 с.
- Наливайко Д. Літературознавча імагологія: предмет і стратегії. *Літературна компаративістика*. Київ: Фоліант, 2005. Вип. І. С. 27–44.
- Наливайко Д. Сучасне порівняльне літературознавство як третій етап наукової компаративістики. *Літературна компаративістика*. Київ: Стилос, 2008. Вип. III. Ч. I. С. 5–24.
- Наливайко Д., Денисова Т., Дубініна О. Національні варіанти літературної компаративістики. Київ: Стилос, 2009. 750 с.

2. Методологічна база порівняльного літературознавства

- Antologia zagranicznej komparatystyki literackiej / pod red. H. Janaszek-Ivanickovej. Warszawa, 1997. 328 s.
- Барт Р. Від твору до тексту. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX ст.* / за ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 380–384.
- Бровко О. Основи компаративістики. Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. 214 с.
- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ: Києво-Могилянська академія. 2008. 430 с.
- Гадамер Г. Г. Істина і метод.: У 2 т. / пер. з нім. Київ: Юніверс, 2000.

- Денисова Т. Наука «компаративістика» в сучасному трактуванні. *Літературна компаративістика*. Вип. І. Київ : Фоліант, 2005. С. 10–26.
- Денисова Т. Нортроп Фрай і дискурс міфокритики. *Біблія і культура*. 2008. № 10. С. 5–14.
- Ізер В. Процес читання: феноменологічне наближення / пер. М. Зубрицької. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття*. Львів: Літопис, 1996. С. 261–277.
- Інгарден Р. Про пізнання літературного твору. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / за ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 139–162.
- Касперський Е. Про теорію компаративістики. *Література. Теорія. Методологія/упор і наук ред. Д. Уліцької. Пер. з пол. Сергія Яковенка. Вид.2*. Київ: Києво-Могилянська академія, 2008. С.518–540.
- Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2018. 424 с.
- Крістева Ю. Полілог / пер. з франц. Київ: Юніверс, 2004. 474 с.
- Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
- Літературознавча компаративістика / за ред. Гром'яка Р.Т. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 337 с.
- Методології сучасної літературної компаративістики: збірка наукових праць відділу компаративістики Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України / за ред. Г. Сиваченко. Київ : 2020. 633 с.
- Наливайко Д. Літературознавча імагологія: предмет і стратегії. *Літературна компаративістика*. Київ: Фоліант, 2005. Вип. І. С. 27–44.
- Папуша І. До методології літературознавчої компаративістики. *Слово і Час*. 2002. № 3. С. 58–67.
- Фрай Н. Архетипний аналіз: теорія мітів / пер. Лариси Онишкевич. *Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / за ред. Марії Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. 634 с. С. 109–135.
- Яусс Г. Р. Естетичний досвід і літературна герменевтика. *Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.* / За ред. М. Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С. 279–307.
- Яусс Г. Р. Рецептивна естетика й літературна комунікація. *Слово і Час*. 2007. № 6. С. 37–46.

3. Форми міжлітературних зв'язків

- Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття. Чернівці: Рута, 2001. 335 с.
- Барабаш Ю. «Коли забуду тебе, Єрусалиме...»: Гоголь і Шевченко. Порівняльно-типологічні студії. Харків: [б.в.], 2001. 376 с.
- Бровко О. Основи компаративістики. Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2012. 214 с.
- Будний В., Ільницький М. Порівняльне літературознавство. Київ: Києво-Могилянська академія. 2008. 430 с.
- Гавдида Н. Літературно-малярський дискурс творчості Богдана Лепкого. Київ: Смолоскип, 2012. 226 с.
- Гурдуз А. Міфопоетична парадигма в українській та західноєвропейській «прозі про землю» кінця ХІХ – першої третини ХХ ст.: Монографія. Миколаїв: МДГУ ім. П. Могили, 2008. 216 с.
- Колошук Н. Порівняльне літературознавство: посібник для вищих навчальних закладів. Київ: Кондор, 2018. 424 с.

Ласло-Куцок М. Велика традиція. Українська класична література в європейському контексті. Бухарест, 1979.

Лексикон загального та порівняльного літературознавства / Ред. А. Волков. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

Лімборський І. Світова література і глобалізація. Черкаси, 2011.

Літературознавча компаративістика / за ред Гром'яка Р.Т. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 337 с.

Наливайко Д. Компаративістика й історія літератури. Київ: АКТА, 2007. 425 с.

Наливайко Д. Літературознавча імагологія: предмет і стратегії. *Літературна компаративістика*. Київ: Фоліант, 2005. Вип. I. С. 27–44.

4. Літературне порубіжжя в українсько-польських літературознавчих студіях

Czaplinski P., Poruszona mapa. Wyobraznia geograficzno-kulturowa polskiej literatury przelomu XX i XXI wieku, Krakow: Wydawnictwo Literackie, 2016.

Fiut A. Spotkania z Innym. Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2006. 268 s.

Korostatevych L. Autobiograficzny tekst Andruchowycza Tajemnica. Zamiast powieści. *Studia Polsko-Ukraińskie*. T. 7. *Kultura ukraińska w przekładzie*. 2020. 223–232. DOI: [10.32612/uw.23535644.2020.pp.223-232](https://doi.org/10.32612/uw.23535644.2020.pp.223-232)

Nakhlik Y. Здобутки українсько-польської літературної компаративістики в незалежній Україні. *Humanistyka między narodami: interdyscyplinarne studia polsko-ukraińskie*/ Red. Jarosław Ławski i Lucjan Suchanek. Białystok–Kraków: Temida 2. 2020. S. 169–201.

Rybicka E. Geopoetyka. Przestrzeń i miejsce we współczesnych teoriach i praktykach literackich. Kraków: UNIVERSITAS, 2014. 474 s.

Zajas K. Czy moja Europa to twoja Europa? Stasiuk i Andruchowycz. *Konteksty Kultury*. 2012. Tom 8. S. 114–124.

Андрусів С. Модус національної ідентичності. Львівський текст XX ст. Львів, 2000.

Астаф'єв О. Поезія Тараса Шевченка в польських перекладах XX століття. *Слово і Час*. 2013. № 2. С. 13–22.

Астаф'єв О. Тарас Шевченко і Генрик Сенкевич: взаємопритягання романтиків. *Слово і Час*. 2014. № 7. С. 3–10.

Астаф'єв О. Творчість Тараса Шевченка та Адама Міцкевича як діалог культур. *Слово і Час*. 2006. № 6. С. 7–15.

Грабович Григорій. Грані міфічного: образ України в польському й українському романтизмі. *До історії української літератури: Дослідження, есе, полеміка*. Київ, 1997. С. 170–195

Кропивко І. Українська і польська постмодерна проза (карнавал, фрагментація, фронтір). Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 524 с.

Лімборський І.В. Європейське та українське Просвітництво: незавершений проект? Реінтерпретація канону: спроба компаративного аналізу літературних парадигм. Черкаси, 2006. 364 с.

Літературознавча компаративістика / за ред Гром'яка Р.Т. Тернопіль: ТДПУ, 2002. 337 с.

Матвейчук Ф. Про українську літературу в Польщі з точки зору 2022 року. *Посестри*. 2022. № 40. URL: <https://posestry.eu/zhurnal/no-40/statya/pro-ukrainsku-literaturu-v-polschi-z-tochki-zoru-2022-roku>

Наливайко Д. Спільність і своєрідність: Українська література в контексті європейського літературного процесу. Київ: Дніпро, 1988. 395 с.

Нахлік Є. Вітчизняні студії українсько-польських літературних зв'язків і типології (2000–2019). *Київські полоністичні студії*. Київ, 2020. Т. XXXVI. С. 235–262.

Нахлік Є. Творчість Юліуша Словацького й Україна. Проблеми українсько-польської літературної компаративістики. Львів: [б.в.], 2010. 288 с.

Рождественська І. Є. Польський Гоголь. Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди. Сер. : Літературознавство. 2011. Вип. 3(1). С. 22–28. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzl_2011_3%281%29_6
Сухоминов О. Етнокультурний дискурс у літературі польсько-українського пограниччя XX століття. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2012. 376 с.

5. Трансцивілізаційна літературна компаративістика СХІД-ЗАХІД

1. Антологія українського та китайського письменства: перекладацькі інновації у львівській «Alma mater» / за ред. Андрія Печарського, Сунь Кевеня. – Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2017. – 492 с.
2. Безверхня Ю. В. «Туманна поезія» в китайській літературі крізь призму традицій та новаторства // Літературознавчі студії. – 2014. – Вип. 42(1). – С. 74–80.
3. Ван Сяоюй. Іван Франко і нова китайська література: психоаналітичний аспект // Слово і час. – 2016. – № 8. – С. 54–60.
4. Воробей О. С., Мурашевич К. Г. Новітня література Китаю : навч. посіб. – Київ : Логос, 2017. – 238 с.
5. Ісаєва, Н. С. Концепція історії китайської літератури у працях Чжена Чженьдо // Схід. світ. – 2008. – № 4. – С. 80–87.
6. Ісаєва, Н. С. Літературознавча компаративістика та перспективи дослідження українсько-китайських літературних взаємин // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : зб. ст. – Київ, 2007. – С. 21–25.
7. Ісаєва, Н. С. Китайська жіноча проза: ревізія канону : монографія. – Київ : Логос, 2017. – 415 с.
8. Кірносова, Н. Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : зб. ст. – Київ, 2007. – С. 43–46.
9. Культура перекладу китайської та японської прози й поезії: світоглядний аспект / упоряд. В. Резаненко. – Київ : НаУКМА, 2009. – 85 с.
10. Лендшел Н. Тенденції розвитку сучасної китайської прози. <https://synopsis.kubg.edu.ua/index.php/synopsis/article/view/26/20>
11. Липина В. И. Трансцивілізаційна літературна компаративістика восток-запад в третьем тисячелетии. *Проблеми вивчення та викладання східних мов та літератур*. Дніпропетровськ: видавництво ДНУ, 2006. С. 13–16.
12. Мурашевич, К. Г. Зародження нової поезії «4 травня» та виникнення контактних зв'язків у китайській літературі початку XX століття // Схід. світ. – 2009. – № 4. – С. 126–133.
13. Мурашевич, К. Генеза міфологічних сюжетів у творчості китайського поета Лі Бо (701 – 762) // Китайська цивілізація: традиції та сучасність: Зб. ст. – Київ, 2007. – С. 64–68.
14. Потницева Т.Н. Встреча культур: Американская проекция. *Англистика и американистика*. Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. Вип. 2. С. 150–155.
15. Русакова К. О., Дашенко Г. В. Особливості перекладу китайської середньовічної поезії в жанрі «Ци» // Наука та освіта: ключові питання сучасності. – 2018. – Том 11. – С. 30–35. – Режим доступу: https://ukrlogos.in.ua/documents/18_05_2018_421.pdf (дата звернення 04.04.2019).
16. Семенюк С., Урусов В. Китайська література XX століття і творчість Гао Сінцзяня // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : зб. ст. – Київ, 2005. – С. 71–77. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/31236>
17. Урусов В. Нові тенденції в китайській літературі на початку XXI ст. Китайська цивілізація: традиції та сучасність. Зб. ст. – К.: 2007, С. 132 – 139. https://www.academia.edu/25046448/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D1%96_%D1%82%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D

0%B2_%D0%BA%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%96%D0%B9_%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D1%96_%D0%BD%D0%B0_%D0%BF%D0%BE%D1%87%D0%B0%D1%82%D0%BA%D1%83_%D0%A5%D0%A5%D0%86_%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB%D1%96%D1%82%D1%82%D1%8F

18. Урусов, В. Соціальні трансформації та літературні процеси в Китаї 80-90-х років XX століття. Китайська цивілізація: традиції та сучасність, 2009. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/31333/22-Urusov-NEW.pdf?sequence=3>
19. Шекера, Я. В. До проблеми перекладу китайської поезії доби Сун (X–XIII ст.) у жанрі ци українською мовою // Сходознавство. – 2008. – № 41-42. – С. 182–192.
20. Шекера, Я. В. Китайська література VII–XIII століть : навч. посіб Київ : Київський університет, 2013. – 351 с.
21. Шекера, Я. Сутність та витоки художньої образності китайської поезії // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : зб. ст. – Київ, 2005. – С. 100–105.
22. Шекера, Я. Буддійські вірші Середньовічного Китаю: поезія споглядання // Дзвін. – 2015. – № 7. – С. 146–152.
23. Щербakov, Я. І. Китайський буддизм та драма цзацзюй доби Юань (1271–1368) : Київ : Вид. дім Дмитра Бураго, 2017. – 204 с.
24. Юзва, М. Ф. Китайська тематика в українській літературі // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка: Іноземна філологія. – 2005. – № 8. – С. 51–54.